

Нийгмийн хамгааллын тухай Монгол Улс, Бүгд найрамдах Унгар Улс хоорондын хэлэлцээрийн тухай

Монгол Улс болон Бүгд Найрамдах Унгар Улсын хоорондын Нийгмийн хамгааллын хэлэлцээрийг 2011 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдөр тус улсын Будапешт хотноо үйлдэж улмаар хоёр тал соёрхон баталснаар 2012 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр хэрэгжиж эхэлсэн.

А. Хэлэлцээрийн гол агуулга:

Даатгуулагч Монгол улс болон Бүгд Найрамдах Унгар Улсад шимтгэл төлж ажилласан хугацаагаа нэгтгэн тооцож байж аль нэг талын хуулийн дагуу тэтгэвэр тогтоолгох бол энэ асуудлыг хариуцсан хоёр улсын байгууллагад өргөдөл гарган хугацаагаа нэгтгэн тооцуулж тэтгэвэр тогтоолгох боломжтой. Хэрвээ даатгуулагч Монгол улсад тэтгэвэр тогтоолгох бол Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу, Бүгд Найрамдах Унгар Улсад тэтгэвэр тогтоолгох бол Бүгд Найрамдах Унгар Улсын холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдөж ажиллана.

Жишээ нь: Монгол Улсын Иргэн “Д” Монгол Улсын нийгмийн даатгалд 14 жил шимтгэл төлсөн, Бүгд Найрамдах Чех Улсад 21 жил ажиллаж, амьдрахдаа Бүгд Найрамдах Чех Улсын тэтгэврийн даатгалд мөн хамрагдсан гэж үзье.

Хэлэлцээр хэрэгжээгүй цаг үед: Иргэн “Г” нь Монгол Улсын хуулийн дагуу 60 буюу тэтгэвэр тогтоолгох насанд хүрсэн ч, өндөр насны тэтгэвэр авахад шимтгэл төлсөн байвал зохих хугацааны доод хязгаар 20 жилийг хангаагүй учир 12 жилдээ ногдох бүрэн бус хувь тэнцүүлсэн тэтгэвэр тогтоолгон авах эрхтэй. Хэрэв “Г”-ийн Монгол Улсад шимтгэл төлсөн хугацаа 10 жилээс доош байвал нийгмийн даатгалын сангаас өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгох эрх үүсэхгүй.

Хэлэлцээр хэрэгжиж эхэлснээр: Иргэн “Г” нь Бүгд Найрамдах Унгар Улс болон Монгол Улсад шимтгэл төлсөн жилээ нэгтгэн нийт 26 болгон тооцуулж, хоёр орноос тэтгэвэр тогтоолгон авах эрх үүснэ.

1/ Иргэн “Г” нь тэтгэврийн нас болон шимтгэл төлсөн хугацааны аль алины хувьд Монгол Улсын хуульд заасан шаардлагыг хангаж буй учир өргөдлөө гаргаж Монгол Улсад өндөр насны тэтгэврээ эхлээд тогтоолгоно. Монгол Улсын Нийгмийн даатгалын байгууллага “Г”-ийн 26 жил шимтгэл төлсөн хугацаанд авах тэтгэврийг Монгол Улсад авч байсан цалин хөлснөөс нь бодож, түүнээсээ 12 жилд ногдох хэсгийг монголын тэтгэврийн даатгалын сангаас сар бүр олгоно.

2/ Бүгд Найрамдах Унгар Улсын хуулиар өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгох эрх үүсэх нас 62, шимтгэл төлбөл зохих хугацааны доод хязгаар 20 жил учир “Г” нь насны хувьд тус улсын хуулийн шаардлагыг хангахгүй байна. Иймээс иргэн “Г” нь 2 жилийн дараа буюу 62 насанд хүрмэгцээ Бүгд Найрамдах Унгар Улсын талд өргөдөл гаргаснаар Унгар Улсын талаас 26 жил шимтгэл төлсөн хугацаанд авах тэтгэврийг тус улсад авч байсан цалин хөлснөөс нь бодож, түүнээсээ тус улсад шимтгэл төлсөн 14 жилд ногдох тэтгэврийг Унгар Улсын тэтгэврийн сангаас “Г”-д сар бүр шилжүүлэн олгоно. Иргэн “Г” нь 62 нас хүртэл хүлээх хугацаандаа Монгол Улсын тэтгэврийн даатгалын сангаас 12 жилд ногдох тэтгэврээ авч байх юм.

Б. Ямар төрлийн тэтгэвэр энэ хэлэлцээрт хамаарах вэ?

Дараах төрлийн тэтгэврийг Монгол Улс болон Бүгд Найрамдах Унгар Улсын хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэнэ.

- Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөхтэй холбоотой хууль тогтоомж
- Нийгмийн даатгалын тэтгэврүүдтэй холбоотой хууль тогтоомж

В. Одоогийн байдлаар 40 орчим Монгол Улсын иргэн Унгар Улсын талаас тэтгэвэр авч байна.

Нийгмийн хамгааллын хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэгч
Монголын талын харилцагч байгууллагын мэдээлэл

1. Байгууллагын нэр: Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам
Г.Ганчимэг /ХНХЯ-ны Бодлого, төлөвлөлтийн газрын ахлах мэргэжилтэн/
Цахим шуудан, харилцах утасны дугаар: ganchimeg.g@mlsp.gov.mn, 51-262686

Б.Ундрэм /ХНХЯ-ны Нийгмийн хамгааллын бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын мэргэжилтэн/
Цахим шуудан, харилцах утасны дугаар: undram@mlsp.gov.mn, 51-264624

2. Харилцагч байгууллагын нэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар
Т.Уянга /НДЕГ-ын Бодлогын хэрэгжилт, судалгааны газрын Олон Улсын хэлэлцээр хариуцсан мэргэжилтэн/
Цахим шуудан, харилцах утасны дугаар: uyanga.t@ndaatgal.mn, 11-328030 /517/